

FANTEZII ORIENTALE ÎNTR-O MITOLOGIE PERSONALĂ

Voi începe cu o mărturisire: de mult timp n-am mai citit o carte predominant descriptivă. Scriitorul contemporan se teme parcă de acest mod clasic de expunere, având, probabil, ca reper modelul sadovenian. Ei bine, cartea lui Ovidiu Dunăreanu* este o mare surpriză; o parcurgi cu aceeași *bucurie în suflet* cu care autorul a scris-o. E una dintre lecturile empatiche, multiplele canale de comunicare cu autorul se deschid, lectura este deschisă către miracolele lumii pe care acesta ne-o desfășoară cu plăcerea unui negustor care-și întinde mătăsurile aduse de departe. Este cartea unei mari iubiri pentru oamenii și locurile Dobrogei care au puterea de a dicta rescrierea în registrul unei mitologii subiective: „Aromele tari ale începutului de vară îmi invadează respirația. Lumina imensă, domoală, inundă pământul și sufletul, înstăpânind asupra-le, taina fără seamăn a bucuriei”, iar ecourile acestor trăiri se resimt mereu în text.

Ca un pictor însetat de aromele pământului și de culorile lui, naratorul se află permanent în cadru, *filmează* cu voluptate cu ochi curioși, desenează prim-planuri fascinat de beția culorilor și a luminii. Sub ochii lui „se dezlănțuie orgii de nuanțe de albastru, portocaliu, verde și galben, cu un desfrâu de armonii, profunzimi și rezonante”, „caleidoscopul culorilor” modificându-se „frenetic de la o clipă la alta” ca-ntr-un tablou impresionist. Abundența imaginilor vizuale arată un pictor îndrăgostit de peisajul în care se integrează și care-l absoarbe și îl *trăiește*, un privitor mitizant. Ca pictor, el îmbină fizica și metafizica peisajului pentru a da întreaga dimensiune a complexității și armoniei cadrului receptat cu toate simțurile într-o beție a luminii și a sunetelor. El este un Calistrat Hogaș trecut prin curentele moderne având aceeași voluptate a luxuriantei și a luxurii. Când din aceste tușe de culoare răsar casele „spoite cu var”, albul acestora pare o prelungire a luminii orbitoare sau o reflexie, ea însăși, a luminii.

Ovidiu Dunăreanu nu este doar un călător avid de frumusețea locurilor pe care le descoperă pe măsură ce înaintează, ci un *căutător*, un arheolog al amintirilor, un fantezist prins de valul reveriilor diurne. Toate aceste acorduri ample introduc în cadru fie că este Păcuiul lui Soare, Păcuiul Mic, fie Tâlchia, Căsăca, fie alte locuri cu sonorități bizare care închid miracolele lor. Nume ciudate – Esichioi, Almalău, Arab-Tabia – conferă un halo misterios locurilor, făcând din Dobrogea un tărâm al fantasmelor. Ele conturează un tărâm miraculos, tărâmul necunoscut

din poveste pe care, străbătându-l, omul devine parte a unei inițieri cosmice, însușindu-și răsuflul tainic al lucrurilor invizibile. Legendele au ceva seducător și terifiant în același timp, prin amestecul de real și de fabulos, de efecte și consecințe dificil de înțeles doar prin rațiune. Naratorul este ca un Făt-Frumos care străbate o lume nu atât pentru a o descoperi, cât pentru a se descoperi pe sine.

În fantezia acestui călător însetat de cunoaștere, trecutul și prezentul fuzionează într-un mental pregătit să primească și să proceseze toate informațiile într-o cuprinzătoare sinestezie a diversității. Tablourile de epocă au vitalitatea și veridicitatea tablourilor flamande. Desenul se completează, se întregește prin sugestia muzicii ființei care vibrează cuprins de intuiția metafizicii existenței. Poveștile familiei, o saga *sui generis*, devin povești ontologice și se constituie ca mit personal. Păcuiul lui Soare este geografia lui sacră, punctul originar în care se naște mitologia.

Ovidiu Dunăreanu își scrie permanent tema, este un pictor care simte peisajul respirat cu toți porii, cu toată ființa. Notațiile scurte sau lungi, tușele de culoare sunt distribuite în funcție de trăirile lui consonante, integrate ritmurilor naturii și istoriei locurilor. Trecherile conotative, insesizabile, translează, *transportă*, de la cuvântul banal, cu senzuri mecanice la metafora revelatorie: „Iunie.

* Ovidiu Dunăreanu, **Cu bucuria în suflet**, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.

Salcâmii au cotropit aerul cu mireasmă densă”, „sufletul luminii”, „răzvrățiții mânji ai vântului”, „cometele veșniciei își despletesc cozile”, „furtuni albastre de fluturi” etc.

Ca și Mihail Sadoveanu, Ovidiu Dunăreanu creează dantelării superbe prin migală și risipă de imaginație. E o pletoră explicabilă prin magia locurilor transmisă povestitorului. El nu demitizează, ci redescoperă pentru a reinventa mitologia locurilor, convins că istoria fără legendă pierde din contactul cu eternitatea. Frazele au ele însele o poveste – povestea unei inițieri dincolo de cuvânt, a unei întoarceri *ab originem*. Vaporoasă ca o dantelă de mătase care împodobeste mâna unei prințese, fraza aceasta descoperă sub horbota ei, o lume care se construiește în jurul unui miracol. Curgerea armonioasă a frazelor cu ritmurile ei largi, somptuoase are ceva din frumusețea intelectualizată a muzicii beethoveniene, dar și din rupturile frazei wagneriene. E miracolul lumii, dar, în același timp, și miracolul descoperirii acestei lumi.

Descrierile nu sunt fastidioase, au savoarea frumuseții și rafinamentului artei flamande, dar și ceva din misterul impresionist și postimpresionist. Autorul este un rafinat degustător de astfel de miracole campestre, un oenolog al aromelor pământului, încât ținutul Dobrogei pe care îl iubeste atâta devine altarul unei geografii mitice.

Expresia lingvistică este stilizată până la filigran creând goblenuri naturistice unice. „Poalele de fum ale cerului”, „imperiul vegetal își țese perdelele subțiri de vrejuri diafane, fragile...”, „Pe muchia unei dintre ele, ca și când ar fi luat drumul galaxiei, urcă la pas o căruță trasă de cai murgi”, alcătuiesc tablouri în care duratele temporale se amestecă „într-un festin al culorilor” răscolind nu numai ochiul, ci și memoria. Trecerea anotimpurilor în veșnică rotație este văzută sub agitația culorilor și a luminii: „În luna mai, verdele exuberant e năpădit de roșul putred al bujorilor, de portocaliul rușuțelor asiatice, de albul florii miresei și de euforicele flori albastru-închis, violete, marmoreene și purpurii, în zeci de nuanțe și irizări, ale crinilor sălbatici. Vara, roz-albul florilor de collie, ceruliul cicorilor, carminul macilor, galbenul euforic al iasomiei sălbăticesc de tot frumusețea priveliștii. În octombrie, tonurile nostalgice se topesc în cele hieratice ale brândușelor galbene de toamnă și ale ghiocelor aurii”.

Povestile oamenilor sunt încrustate în aceste locuri care le-a păstrat amintirea precum toposul *grotă haiducilor, lacul zânelor, insula Aurica* sau *Câșâca*. Istoria pe care o spune Ovidiu Dunăreanu este istoria unei conținute mirări în fața miracolului lumii. Ecourile cuvintelor rămân în suflet, îl seduc pe cititorul obișnuit cu rafinamentele stilistice. Autorul reușește să-l atragă, împrumutându-i binoclul prin care vede lumea ca spectacol fascinant al devenirii. Situat între Mihail Sadoveanu prin muzica somptuoasă a cuvântului, Alexandru Vlahuță prin sentimentul pur de înfiorare în fața pământului, martor tăcut al istoriei, Calistrat Hogaș și Geo Bogza prin înclinația spre hiperbolă, Ovidiu Dunăreanu nu pastîșează, nu face figură de imitator, de epigon. Ceea ce povestește el este o istorie mitizată într-o geografie cu însemnele sacralului și ale profanului.

Lumea lui se circumscrie unui balcanism pitoresc și profund. Vânzoleala orientală, peisajul pestriț de lume statuată „la mijloc de rău și bun”, au ritmurile eternului ca

în această enumerare hiponimică: „O lume pestriță forfotea cât era ziua de lungă după tot felul de treburi; oamenii alergau de colo-colo, răcneau, se tocmeau la prețuri; găinile cârâiau pigulind grăunțe printre picioarele cailor legați la sandâcuri; convoaie, fără capăt, de căruțe, încărcate mult peste loitre, așteptau să le vină rândul la cântărit; scoafe cu godaci grohând prin băltoacele din fața cișmelelor de piatră, se vârau la umbra lor, unde se încăierau cu câinii; bivoli ca smoala, abia mijind niște ochi înroșiți, surpați în cearcăne de grăsime, și boi puternici, de cremene, scoși din juguri, rumegau somnolând îngenuncheați pe trotuare (...). ...căruțași cu nemiluita (...), comercianți de toate neamurile – români, turci, greci, armeni, evrei, macedoneni, tătari, găgăuzi – angrosiști, țărani de prin satele învecinate misiți iscoditori, cu ochi șireți și zâmbetul subțire, marinari de pe șalupe și bacuri, precupeți de zarzavaturi, funcționari obscuri și meticuloși, barcagii, pescari lipoveni, blonzi, bărboși, pistruiați, de la Ghindărești, sacagii cu ghiotura, mocani, care cu timpul s-au statornicit (...), meseriași de tot soiul și câți alții...”. E un du-te-vino multicolor de o „arhitectură năstrușnică”. Istoria și poezia se însotesc permanent în acest carusel al impresiilor și al imaginilor.

Întrucâtva, Ovidiu Dunăreanu seamănă cu Gheorghe Stroe. Amândoi vor să-și creeze în literatură propriul loc, un spațiu doar al lor. Gheorghe Stroe mitizează Valea Sării ca un narator impersonal ducându-ne între parabolă și mit; Ovidiu Dunăreanu scrie mitologia unui spațiu ca un martor dramatizat, ducând istoria în mit. Unul vrea un Macondo, ținut imaginar, raportându-se la Gabriel Garcia Marquez, scriind miticul după regulile realității, celălalt scrie realitatea după regulile miticului, reperul fundamental fiind Mircea Eliade.

Într-a asemenea familie de spirite Ovidiu Dunăreanu se simte confortabil, fără complexe. Literatura lui urcă treptele spiritualității alături de marii maestri.